

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO– SPRÁVNÍ

**FINANCOVÁNÍ POLITICKÝCH STRAN V ČESKÉ
REPUBLICCE**

IVETA PRŮŠOVÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomie
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta PRŮŠOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Financování politických stran v České republice**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je popsat systém financování politických stran v ČR v současném období. Bakalářská práce bude obsahovat:

- charakteristiku politických stran
- obecné způsoby financování politických stran
- financování vybraných (vládních) politických stran
- způsoby kontroly financování
- zhodnocení používaných způsobů financování

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MALÍŘ, J.; MAREK, P. a kol. Politické strany. Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861-2004. Brno: Doplněk, 2005. 1827 s. ISBN 80-7239-10-1

OUTLÝ, J. Strany a stát, volby a finance. Olomouc: Periplum, 2003. 136 s. ISBN 80-86624-12-9.

PAVLÍK, M.; ROSENMYER, T. Ekonomické výsledky politických stran a hnutí v roce 2003. 1. vyd. Brno: CVNS, 2005. 20 s. ISBN 80-239-2420-3.

ŠIMÍČEK, V. (ed.) Financování politických stran v České republice. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity v Brně, 1998. 96 s. ISBN 80-210-1811-9.

Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Jaroslav Pilný, CSc.

Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce:

17. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejnková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 26. 4. 2010

Anotace

Předmětem této práce je systém financování politických stran v České republice. V práci jsou popsány jednotlivé formy veřejného a soukromého financování. Součástí práce je také porovnání podílu příjmů z veřejných a soukromých zdrojů v letech 2006- 2008.

Klíčová slova

politická strana, státní příspěvek, soukromé zdroje, příjmy politických stran

Title

Financing of Political Parties in the Czech Republic

Annotation

The topic of this study is system of financing, which is valid in Czech Republic. In the study forms of public and private financing are described. One part of study is devoted to comparison of incomes from public and private funds in years 2006- 2008.

Keywords

political party, public grant, private funds, incomes of political parties

OBSAH

ÚVOD	8
Úvod.....	8
Charakteristika politických stran.....	10
1 Charakteristika politických stran.....	10
1.1 Definice politické strany	10
1.2 Vznik politické strany	11
1.3 Funkce politických stran	12
1.4 Dělení politických stran	13
1.5 Vztah strana– volič.....	14
1.6 Eurostrany	15
1.7 Parlamentní strany v České republice	16
2 Způsoby financování.....	19
2.1 Principy financování	19
2.2 Veřejné financování	20
2.2.1 Nepřímé způsoby financování	20
2.2.2 Přímé způsoby financování.....	21
2.2.2.1 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na úhradu volebních nákladů.....	21
2.2.2.2 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na činnost strany a hnutí.....	22
2.3 Soukromé financování	24
2.3.1 Členské příspěvky.....	24
2.3.2 Dary a dědictví.....	25
2.3.3 Příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	26
2.3.4 Úroky z vkladů.....	27
2.3.5 Příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob	27
2.3.6 Příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí.....	28
2.3.7 Půjčky a úvěry	28
2.4 Náklady na financování stran z veřejných zdrojů ve vztahu ke státnímu rozpočtu.....	29
3 Financování parlamentních politických stran.....	30
3.1 ODS.....	30
3.2 ČSSD.....	31
3.3 KSČM.....	32

3.4 KDU- ČSL	33
3.5 Strana zelených.....	34
4 Kontrola financování	35
ZÁVĚR	37
Literatura	39
Přílohy	42

Seznam tabulek

Tab. č. 1 Ceny reklamy na ČT 24

Tab.č. 2 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na úhradu volebních nákladů

Tab. č. 3 Příspěvek na činnost stran ze státního rozpočtu

Tab. č. 4 Příspěvek na mandát poslance

Tab. č. 5 Příspěvek na mandát senátora

Tab.č. 6 Příspěvek na mandát krajského zastupitele

Tab. č. 7 Členské příspěvky

Tab. č. 8 Dary a dědictví

Tab. č. 9 Příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku

Tab. č. 10 Úroky z vkladů

Tab. č. 11 Příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob

Tab. č. 12 Příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí

Tab. č. 13 Půjčky a úvěry

Tab. č. 14 Náklady SR na financování politických stran

Tab. č. 15 Struktura příjmů ODS

Tab. č. 16 Počet dárců ODS a velikost daru od jednoho dárce

Tab. č. 17 Celkové příjmy a výdaje ODS (v Kč)

Tab. č. 18 Struktura příjmů ČSSD

Tab. č. 19 Počet dárců ČSSD a velikost daru od jednoho dárce

Tab. č. 20 Celkové příjmy a výdaje ČSSD (v Kč)

Tab. č. 21 Struktura příjmů KSČM

Tab. č. 22 Počet dárců KSČM a velikost daru od jednoho dárce

Tab. č. 23 Celkové příjmy a výdaje KSČM (v Kč)

Tab. č. 24 Struktura příjmů KDU– ČSL

Tab. č. 25 Počet dárců KDU– ČSL a velikost daru od jednoho dárce

Tab. č. 26 Celkové příjmy a výdaje KDU– ČSL (v Kč)

Tab. č. 27 Struktura příjmů SZ

Tab. č. 28 Počet dárců SZ a velikost daru od jednoho dárce

Tab. č. 29 Celkové příjmy a výdaje SZ (v Kč)

ÚVOD

Politické strany jsou instituce veřejného života, které mají velký vliv na život společnosti v každém státě. První oficiální politické strany začaly vznikat již v první polovině 19. století, nejdříve ve Velké Británii (toryové a whigové) a v USA, v České republice vznikla jako první politická strana Národní strana (tzv. staročeši) již v roce 1848 (Malíř, Marek, 2005).

Právo občanů sdružovat se v politických stranách je zakotveno v Ústavě ČR a také v Listině základních práv a svobod. Význam politických stran je tedy v demokratické společnosti nezastupitelný, občan má právo sympatizovat se stranou, která je mu svým programem blízká, může své preference měnit a své názory vyjadřovat pomocí voleb do různých zastupitelských orgánů. Na základě výsledků voleb je potom ovlivňován celý veřejný život v naší republice, dochází ke změnám zákonů, které jsou proti programu vítězné strany, jsou přijímány nové zákony, kterými se strana může snažit splnit své předvolební sliby dané voličům atd.

V současnosti působí v České republice 72 politických stran a 37 politických hnutí (dle Rejstříku politických stran Ministerstva vnitra ČR). V této práci budou podrobněji rozebírány politické strany a jejich financování. Rozdíl mezi politickou stranou a politickým hnutím spočívá v šířce jednotlivých pojmů. Politické hnutí je širší pojem než politická strana, také zde chybí vysoký stupeň institucionalizace a organizovanosti, politické hnutí neomezuje svoji činnost pouze na dobytí a vykonávání moci, ale snaží se vyjadřovat nějaké sociální (třídní) zájmy a aspirace (Cabada, Kubát a kol., 2007).

Problematika financování politických stran je značně obtížná. Po roce 1989 začaly v České republice vznikat různé strany a zákony upravující financování politických stran, ale i nadále zůstaly příjmy stran poměrně neprůhlednými. V devadesátých letech se začaly objevovat různé problémy a skandály s financemi stran a s jejich sponzory. Proto byly přijaty nové zákony, které by měly zajišťovat větší transparentnost financování, možnost pravidelné kontroly financí jednotlivých stran.

V první kapitole jsou popsány základní charakteristiky politických stran. Definice politické strany, její funkce a dělení a vztah strana- volič. Na konci první kapitoly jsou podrobněji rozebrány parlamentní politické strany, jejich volební program do voleb v roce 2010.

Ve druhé kapitole jsou rozebírány jednotlivé způsoby financování politických stran. Třetí kapitola je věnována parlamentním politickým stranám a struktuře jejich příjmů z veřejných a soukromých zdrojů. V poslední kapitole je popsána možnost kontroly financování politických stran ze strany veřejnosti i odborníků.

V práci je kladena výzkumná otázka, zda příjmy parlamentních politických stran jsou tvořeny více ze státních příspěvků (ze státního rozpočtu) nebo ze soukromých zdrojů.

1 Charakteristika politických stran

Pro lepší pochopení problematiky financování politických stran, bude nejdříve uvedena jejich charakteristika. Politická strana má v rámci státu mnoho různých funkcí a rolí, které musí zajišťovat a na jejichž výkon potřebuje určitý objem finančních prostředků.

1.1 Definice politické strany

Definice politické strany jsou velmi různorodé, jednotná definice neexistuje, autoři se této problematice často vyhýbají nebo na ni rezignují. Lze konstatovat, že mezi různými autory existuje shoda v tom, že politická strana usiluje o moc a je to určitá instituce fungující ve státě. V následujícím textu bude uvedeno několik možných definic politických stran.

Jednou z nejstarších definic politické strany je definice od E. Burka z roku 1770 (in Novák, 1997), která hovoří o politických stranách jako o organizovaném celku lidí, sdružujících se ke společnému dílu v národním zájmu. Sdružování těchto lidí probíhá na zvláštním předem dohodnutém principu. V této definici se ještě nevyskytuje prvek snahy o získání moci ve státě.

Další definice pochází od Maxe Webera z roku 1919 (in Říchová, 2002). Weber definuje politické strany jako sdružení osob, která vznikají na základě dobrovolné účasti. Prioritou těchto sdružení je získání politické moci, pomocí které se potom snaží prosadit své zájmy nebo osobní výhody. Weber ve své definici již zahrnuje snahu o získání politické moci i institucionální prvek politických stran.

J. La Palombar a M. Werner (in Cabada, Kubát a kol., 2007) definují politickou stranu jako trvalou organizaci, která je schopná přežít nové vůdce a která má k dispozici místní (lokální) struktury. Politická strana se v jejich pojetí snaží dosáhnout moci a následně i tuto moc vykonávat (ne ji pouze ovlivňovat), vše pomocí vyhledávání lidové podpory.

P. Fiala a M. Mareš (2007) používají velmi obecnou definici, která může platit pro strany v demokratických, autoritativních nebo totalitářských režimech, pro exilové či ilegální strany. V jejich pojetí jsou politické strany trvale existující seskupení osob, které se shodli na nějakých společných idejích, zájmech a cílech a které se činností strany snaží získat nebo udržet politickou moc. Autoři dodávají, že v demokratických státech se strany snaží dosáhnout politické moci pouze prostřednictvím voleb.

Poslední definice, která zde bude uvedena, je z Politologického slovníku (Adamová a kol., 2001). Politologický slovník popisuje strany jako legálně vytvořené a fungující organizace, které sdružují stejně smýšlející občany. Strany se snaží pomocí různých politických aktivit, především prostřednictvím voleb do zastupitelských orgánů státu a samospráv, získat pro určité členy právo jednat a podílet se na rozhodování v těchto orgánech na otázkách o obsahu, způsobu uplatňování a kontrole státní a komunální politiky.

1.2 Vznik politické strany

Vznik politických stran se řídí zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. Strana vzniká registrací u Ministerstva vnitra ČR na základě návrhu přípravného výboru strany. Přípravný výbor musí mít nejméně tři členy starší 18 let, kdy členové přípravného výboru musí všichni podepsat návrh, uvést svá jména a příjmení, bydliště, data narození a rodná čísla, také si musí zvolit jednoho člena mezi sebou, který bude mít oprávnění jednat jejích jménem a jeho jméno uvést na návrh o registraci strany.

K návrhu musí přípravný výbor připojit petici s minimálně 1000 podpisy občanů, kteří chtějí, aby vznikla strana. Občané musí uvést své jméno a příjmení, rodné číslo a bydliště.

Také musí připojit stanovky politické strany ve dvou exemplářích. Stanovky musí mít následující náležitosti, které upravuje zákon č. 424/1991 Sb. :

- a) Název a zkratka strany nesmí být snadno zaměnitelná s názvem nebo zkratkou jiné strany.
- b) Sídlo musí být v České republice.
- c) Programové cíle.
- d) Práva a povinnosti členů.
- e) Ustanovení o organizačních jednotkách, především se jedná o vymezení rozsahu, v němž mohou jednotky nabývat majetek ve prospěch strany, hospodařit a nakládat s ním, a dále se vymezuje rozsah, ve kterém mohou organizační jednotky jednat a zavazovat se jménem strany.
- f) Orgány strany (včetně statutárních, rozhodčích a revizních orgánů) a jejich ustanovování a vymezení jejich oprávnění.
- g) Způsob, jakým jednají a podepisují statutární orgány a jestli a jakým způsobem mohou konat právní úkony jménem strany i jiní členové, popř. pracovníci.
- h) Pravidla hospodaření.

- i) Způsob stanovení členských příspěvků, pokud mají členové strany tuto povinnost.
- j) Způsob naložení s majetkovým zůstatkem v případě zrušení strany a následné likvidace jejího majetku, pokud tento zůstatek nepřípadne státu.

Strany si musí ustanovit své orgány nejpozději do šesti měsíců po svém vzniku, pokud k tomu nedojde, může Ministerstvo vnitra dát podnět k zastavení činnosti strany.

Návrh o registraci musí být podán na Ministerstvo vnitra a tím je zahájeno řízení o registraci. Ministerstvo musí provést registraci nebo odmítnutí strany do 15 dnů ode dne zahájení řízení. Pokud zmocněnci strany nepříjde do 30 dnů žádné rozhodnutí z Ministerstva vnitra, je strana považována za vzniklou dnem, který následuje po dni, jímž končí třicetidenní lhůta. Registraci provede Ministerstvo vnitra zápisem strany do rejstříku stran a hnutí. Vznik strany poté Ministerstvo do sedmi dnů od registrace oznámí Českému statistickému úřadu.

1.3 Funkce politických stran

Politická strana plní ve státě několik funkcí, ale různí autoři rozlišují různý počet funkcí, které strana má. Cabada, Kubát a kol. (2007) rozlišují tři funkce politických stran, Heywood (2008) šest funkcí, Outlý (2003) uvádí pět funkcí a Politologický slovník (Adamová a kol., 2001) čtyři funkce. V dalším textu budou rozebrány funkce podle Cabady, Kubáta a kol. a podle Outlého.

Cabada, Kubát a kol. (2007) rozlišují tři funkce: sociální, státní a organizační. Sociální funkce znamená, že se strana snaží pomocí svého loajálního voličstva proniknout do parlamentu a zde vytvořit odpovědnou vládu. Pokud je strana ve vládě, může zde pomocí politiky ovlivňovat celou společnost. Státní neboli veřejná funkce souvisí s tím, že strana je přítomná v parlamentních nebo vládních strukturách. Strana se v těchto strukturách snaží získat veřejné úřady a také možnost mít vliv na politiku státu. Organizační funkci lze vyjádřit úsilím stranické elity zajistit přežití strany jako samostatné organizace v rámci společensko-institucionálního okolí. Strana se vždy snaží omezit vnější nebezpečí na minimum, jako vnější nebezpečí strany chápou např. změny sociální struktury voličstva strany.

Outlý (2003) uvádí pět funkcí politických stran: sjednocování zájmů, integrační role, funkce politické socializace, mobilizace voličů a funkce organizace vlády. Strany se v rámci své činnosti snaží sjednotit různé zájmy, které v dané společnosti existují, např. zájmy různých podnikatelských nebo náboženských skupin. Integrační rolí se strana snaží vytyčit společenské cíle a sdružit zastávce těchto cílů. Strany se také v rámci své činnosti snaží působit na občany daného státu, své potenciální voliče. Svým programem a vystoupeními

svých vůdců se snaží občany vychovávat a vzdělávat, politicky socializovat. Politické strany se vždy před volbami snaží získat co nejvíce hlasů ve volbách, snaží se mobilizovat co největší počet voličů, kteří budou hlasovat pro stranu a její program. Strany se po volbách mohou podílet na vytváření vlády a jejího programu.

1.4 Dělení politických stran

Strany lze dělit dle různých kritérií. V následujícím textu budou některá kritéria uvedena. Nejčastěji se strany dělí na liberální a konzervativní a na pravice, levice a střed. Dále lze dělit politické strany z hlediska vztahu k vládní moci na vládní, opoziční, mimoparlamentní a antisystémové. Z hlediska velikosti lze rozlišit strany malé a velké. Poslední klasifikace, která bude uvedena pochází od S. Neumanna (in Adamová, Křížkovský, 2004), který dělí strany na strany individuální reprezentace a na strany sociální integrace.

O politických stranách se často v médiích hovoří jako o pravicové nebo levicové straně. Rozdělení na pravici a levice, příp. střed je podle společenských tříd, jejichž zájmy strana obhájí. Levice se snaží chránit zájmy nižších ekonomických a společenských tříd. Mezi levicové strany se řadí sociálně demokratické, socialistické a komunistické strany. Pravice naopak chrání zájmy vyšších společenských a ekonomických tříd, kdy je obhájcem ekonomických elit (dříve aristokracie), nerovnosti statusu a bohatství. Do pravice patří strany konzervativní, monarchistické, statkářské a fašistické. Středová strana obhájí zájmy středních vrstev, ale často se o takové straně spíše hovoří termíny umírněná levice či pravice (Krejčí, 2006). Mezi strany středu lze zařadit strany liberální, pokrokové a demokratické.

Strana konzervativní se vyznačuje velkým tradicionalismem a konzervatismem, snaží se zachovat dosavadní stav. Je zde velké zdůrazňování úlohy státu, členové této strany nevěří, že by mohlo dojít k nějakému lepšímu uspořádání společnosti, než jaké teď funguje. Ve svém programu se obhájí aristokratické a stavovské výhody (Žaloudek, 1996). Liberální strana vyznává víru v pokrokovost, tedy věří, že je možné zlepšení společenských poměrů v budoucnosti, v individualismus a odpor proti státním intervencím. Liberálové mají optimistický pohled na svět, jako důsledek své víry v pokrok, a zastávají stanovisko formálního rovnostářství (Duverger, 1959).

Hledisko velikosti rozlišuje malé a velké strany. Je velmi těžké říci, jaká velikost je typická pro malou stranu a jaká pro velkou. V určitém politickém systému může být strana velká

a v jiném zase malá. Nejčastěji se udává, že malá strana je taková, která v parlamentních volbách získala 1-15 procent hlasů.

Z hlediska vztahu k vládní moci lze rozlišit vládní, opoziční, mimoparlamentní a antisystémové strany (Žaloudek, 1996). Vládní strana je taková, která sestavuje vládu, ať již samostatně nebo spolu s koaličními partnery. Opoziční strana není ve vládě a snaží se převzít moc cestou volebního vítězství (parlamentní či mimoparlamentní). Mimoparlamentní strany jsou strany, které působí mimo parlament, v parlamentních volbách se jim nepodařilo získat takové množství hlasů, které by jim zajišťovaly účast v parlamentu, příp. možnost sestavit vládu. Antisystémové strany při své činnosti nerespektují žádná pravidla pluralitní demokracie a usilují o rozbití současného společenského uspořádání. Antisystémovými stranami jsou např. extrémní levice či pravice.

S. Neumann (in Adamová, Křížkovský, 2004) rozděluje strany na strany individuální reprezentace, které mají sice málo členů, ale jejich cílem je zúčastnit se voleb, a na strany sociální integrace, jež se snaží ovlivnit skoro všechny oblasti života svých členů.

1.5 Vztah strana– volič

Na činnosti politické strany se podílí mnoho různých lidí: voliči, členové, aktivisté a vedoucí činitelé (Adamová a kol., 2001). Pro činnost strany jsou důležití voliči, kteří jsou sice nejméně organizačně propojeni se stranou, ale strany jim věnují velkou pozornost. Soustavně analyzují jejich řady a jejich preference. Analýzou se snaží zajistit si hlasy voličů v volbách, především v parlamentních volbách.

Členové se už vyznačují vyšším stupněm zapojení do činnosti strany. Lidé se členy strany stávají po dobrovolném vstupu do strany, strana může existovat pouze na základě jejich náboru. Členem strany se v ČR může stát pouze občan ČR starší 18 let, který podpisem přihlášky stvrzuje souhlas se stanovami strany a s jejím programem.

Aktivisté jsou nejuvědomělejší a nejoddanější členové strany, kteří mohou být profesionálové (placení funkcionáři) nebo dobrovolníci. Aktivistům vedení strany poskytuje všechny potřebné informace, školení a instruktáže k tomu, aby mohli plnit všechny jim zadané politické úkoly.

Vedoucí činitelé tvoří nejvyšší vrstvu ve straně. Zaujímají klíčové pozice ve stranické hierarchii, mohou spoléhat na loajalitu ostatních členů. Přijímají rozhodnutí důležitá pro celou stranu. Představují „tvář“ strany, občané si je nejčastěji spojují se stranou, např. v České

republiky je s ČSSD spojena osoba Jiřího Paroubka, s ODS byla spojena tvář Miroslava Topolánka.

1.6 Eurostrany

S rozšiřováním Evropské unie se začal zavádět pojem eurostrany. Fiala, Mareš a Sokol (2007) uvádějí, že eurostrany jsou specifické stranicko-politické subjekty, které vstupují do evropských struktur (Evropský parlament).

Eurostrany se zásadně odlišují ve třech bodech od politických stran působících na národní úrovni:

- Nejsou bezprostředně zúčastněny na výběru a sestavení kandidátů, kteří by se stali členy Evropské parlamentu, a pro zabezpečení vládní funkce.
- Také se neúčastní na procesu vytváření politických postojů veřejnosti, nebo mají na tyto postoje nezanedbatelný vliv.
- Eurostrany mají také odlišnou organizační strukturu. Pro tuto strukturu je charakteristické, že je založena na institucionálním členství politických stran z členských zemí Evropské unie a ne na individuálním členství fyzických osob, které je typické pro politické strany na národní úrovni.

U eurostran lze také rozlišit různorodé ideologické programy, podle kterých se sdružují do osmi skupin v rámci Evropského parlamentu:

- Křesťanskodemokratické strany
- Konzervativní strany
- Sociálnědemokratické strany
- Liberální a centristické strany
- Zelení
- Etnické a regionální strany
- Krajně levicové
- Krajně pravicové

1.7 Parlamentní strany v České republice

V následující kapitole bude uvedena stručná charakteristika jednotlivých politických stran, které jsou v Parlamentu České republiky a jejich program pro volby 2010.

1.7.1 Občanská demokratická strana (ODS)

Občanská demokratická strana (ODS) je liberálně konzervativní pravicová strana, která působí na české politické scéně od roku 1991, kdy se oddělila od Občanského fóra. V březnu 2010 z předsednického postu odešel M. Topolánek a prozatímním předsedou se stal P. Nečas, který je zároveň i volebním lídrem této strany.

Strana má poměrně širokou členskou základnu, kterou tvoří skoro 34 000 členů. Výše členských příspěvků se liší, záleží vždy na oblastních sdruženích, ale lze konstatovat, že členský příspěvek se pohybuje v průměru 300 Kč za rok.

Volební program této strany je rozdělen do sedmi oblastí. Strana by po svém případném vítězství ve volbách, chtěla řešit státní zadlužování, zneužívání sociálních dávek. Dále by chtěla zjednodušit systém podnikání a podporovat vytváření nových pracovních míst. Dále se ve svém programu zaměřuje na rodinu, zdravotnictví a vzdělání. Posledním bodem programu je stejně jako u ostatních stran boj s korupcí a byrokracií.

1.7.2 Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)

Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) je strana s dlouhou historií. Již v roce 1874 vzniká v rámci Rakouska– Uherska celorakouská sociálně demokratická strana a o čtyři roky později vzniká sociálně demokratická strana československá v Rakousku. Moderní ČSSD vznikla až po Sametové revoluci, v roce 1989. V čele strany stojí Jiří Paroubek.

Členská základna má 23 000 členů. Od svých členů strana vybírá členské příspěvky ve výši 150 Kč, studenti, důchodci a nezaměstnaní platí 60 Kč.

Do letošních parlamentních voleb strana vstupuje s heslem: „Lepší budoucnost pro obyčejné lidi.“ Strana se ve svém programu zavazuje hájit práva obyčejných lidí, zabránit zničení vyspělého sociálně spravedlivého státu. Pod tímto bodem si lze představit třinácté důchody, zvýšení mateřské, obnovení placených prvních tří dnů nemocenské. ČSSD slibuje zrušení poplatků ve zdravotnictví a zabránění privatizaci nemocnic. Ve volebním programu se také objevuje slib snížení zadlužování ČR prostřednictvím zvýšení příjmů státního rozpočtu a snížení státních výdajů. A jako ostatní strany se tato strana zavazuje k boji s korupcí.

1.7.3 Strana zelených (SZ)

Strana zelených (SZ) je politickou stranou, která sice vznikla již v roce 1989, ale výrazněji se na politické scéně uplatňuje až od roku 2002. Rok 2002 je významný v tom, že do strany vstoupili lidé z různých ekologických iniciativ, kteří ji do té doby ignorovali. Zelení jsou také chápáni jako liberální strana. Předsedou strany se v roce 2009 stal Ondřej Liška.

Zelení mají nejméně členů, pouze 2 600. Příspěvky členů této strany jsou 400 Kč, snížený příspěvek pro studenty a důchodce je 300 Kč.

Volební program strany pro volby 2010 obsahuje opět slib boje s korupcí. Dále ve svém programu se strana zavazuje chránit životní prostředí („zelená ekonomika přináší čistý zisk“ a „zdravé životní prostředí, protože jde o život“). Dále strana chce investovat do trvalých hodnot (vzdělání, věda, kultura).

1.7.4 Křesťanská a demokratická unie– Československá strana lidová (KDU– ČSL)

KDU– ČSL je demokratická konzervativní strana s poměrně velkou členskou základnou (38 000 členů). Kořeny současné strany lze najít již na konci 19. století, kdy začaly vznikat různé křesťanské spolky. Stejně jako u ostatních stran KDU– ČSL obnovila činnost v roce 1989 po čtyřiceti letech nucené nečinnosti, kdy byli v ČR u moci komunisté. Předsedou strany se po kontroverzním Jiřím Čunkovi stal Cyril Svoboda.

Členské příspěvky pro zaměstnané jsou 130 Kč, pro ostatní 100 Kč.

Volební program pro volby 2010 obsahuje na prvním místě řešení ekonomické krize a obnovení důvěry v politiku a politiky. Strana by chtěla prosadit větší podporu rodin a umožnit každému důstojné bydlení. Slibuje i zrychlení soudních procesů a větší bezpečnost v zemi, omezení hazardu i bezpečný internet pro všechny. Ve svém programu pamatují „lidovci“ i na zemědělce, chtějí zvýšit jejich konkurenceschopnost. Dále slibují řešení dopravní politiky, energetiky a ochranu životního prostředí.

1.7.5 Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)

KSČM má sice největší (72 000 členů), ale také nejstarší členskou základnu. KSČM je dodnes vnímána jako přímý následovník komunistické strany, která byla u moci v letech 1948 až 1989. Strana se proti období komunistické diktatury již v roce 1989 ohradila. Předsedou strany je Vojtěch Filip.

Členské příspěvky má stran stanovené jako procentuální výši z měsíčního příjmu svých členů, tedy 0, 5 %, nejméně však 20 Kč.

Ve svém volebním programu se KSČM hned v úvodu obrací na voliče, kteří si nepřejí, aby si ČSSD a ODS rozdělily moc a vytvořily tak systém dvou střídajících se stran a mohly tak vytěsnit každého, kdo by jim chtěl tento systém nějakým způsobem narušit. Do svého programu zařadila body jako práce pro všechny za spravedlivou mzdu, nechce tolerovat omezování sociálních jistot všech generací (tedy důchody, sociální dávky, poplatky u lékaře, chce zavést minimální důchod ve výši 10 000 Kč). Slibuje mladým lidem šanci na kvalitní život (nechce zavést školné na VŠ, jistotu zaměstnání po absolvování školy), chce investovat do vědy a výzkumu jako možné řešení krize. Strana slibuje svým voličům zdravé životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj, bezpečí pro občany a spravedlivý trest pro ty, kteří poruší zákon. Dále chce umožnit všem rovný přístup k informacím. KSČM se svým voličům zaručuje, že bude pojistkou demokracii v naší republice, chce, aby všichni občané ČR žili v míru, bez vojenských paktů, cizích základen na svém území a hlavně bez válek.

2 Způsoby financování

Financování politických stran je významná otázka v každém demokratickém státě. V České republice stát pomáhá stranám financovat z části jejich činnost podle volebních výsledků jednotlivých stran. Další finanční prostředky si strany musí získat sami, např. dary od soukromých osob.

Příjmem strany dle zákona 424/1991 Sb. může být :

- a) příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na úhradu volebních nákladů,
- b) příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na činnost strany a hnutí,
- c) členské příspěvky,
- d) dary a dědictví,
- e) příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku,
- f) úroky z vkladů,
- g) příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob
- h) příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí,
- i) půjčky a úvěry.

Pro větší přehlednost budou v dalším textu příjmy stran rozděleny na veřejné a soukromé.

2.1 Principy financování

Financování politických stran se řídí několika principy: rovnosti, svobody, veřejnosti, kontroly a vynutitelnosti (Outlý, 2003).

Princip rovnosti financování zabezpečuje stejný přístup politických stran k finančním zdrojům a tím se jim snaží zajistit srovnatelné podmínky pro jejich činnost.

Princip svobody je do určité míry v rozporu s principem rovnosti. Princip svobody říká, že strany by si měly finanční prostředky zajišťovat svépomocí, bez státu. Pokud by tomu tak bylo, platilo by, že jen některé strany by měly dostatek peněz na svoji činnost a předvolební kampaně. V rámci politického spektra by zde bylo jen několik stran, což by mohlo vést k omezení demokracie. Proto je nutné, aby byl princip rovnosti a princip svobody v určité rovnováze, která by stranám zajišťovala určitý příspěvek od státu, ale zároveň by byly strany nuceny shánět si samy finanční prostředky.

Princip veřejnosti se snaží zajistit transparentnost financování stran ve vztahu ke státu i ve vztahu k občanům. V České republice je tento princip zajištěn povinností stran zveřejňovat výroční finanční zprávy ověřené auditorem, které musí být přístupny občanům k nahlédnutí v Kanceláři Poslanecké sněmovny ČR.

Princip kontroly znamená možnost prověření pravdivosti a úplnosti informací, které jsou uveřejněny v účetnictví politických stran.

Princip vynutitelnosti umožňuje sankcionovat ty politické strany, které pravidla financování stanovená zákonem nedodržují. V České republice je uzákoněná možnost zrušit politickou stranu, která ve lhůtě stanovené zákonem nepředloží výroční zprávu.

2.2 Veřejné financování

Veřejné financování znamená, že finanční prostředky jsou politické straně poskytovány z veřejného (státního) rozpočtu. To je přímé financování politických stran. Na druhou stranu stát poskytuje i nepřímé způsoby financování (např. čas v médiích před volbami).

2.2.1 Nepřímé způsoby financování

Nepřímé způsoby financování politických stran stát zajišťuje například tím, že poskytuje politickým stranám v rámci volebního boje zdarma vysílací čas ve veřejnoprávních médiích. V rámci této doby jsou uváděny volební spoty jednotlivých stran, které se chtějí účastnit voleb. Dle zákona 247/ 1995 Sb. o volbách do Parlamentu je politickým stranám, hnutím a koalicím vyhrazeno v České televizi a v Českém rozhlase vyhrazeno 14 hodin vysílacího času. Politické strany, hnutí a koalice, které kandidují ve volbách, si vyhrazený čas rozdělí rovným dílem mezi sebou a termíny vysílacích časů se poté určí losem. Odpovědnost za spoty je vždy na politické straně, např. ve volbách v roce 1998 se některé strany rozhodly věnovat svůj vysílací čas humanitárním organizacím (Outlý, 2003).

Pro vyčíslení ceny vysílacího času, který je poskytován politickým stranám před volbami, je zde uveden ceník reklamy na televizní stanici ČT 24. V tabulce č. 1 jsou uvedeny ceny a délkové koeficienty, kterým se cena násobí. Reklama je na této stanici relativně levná. Pokud se spoty umístí na stanici ČT 1 začíná cena reklamy za 30 vteřin na 30 000 Kč, ale může se vyšplhat až na 60 000 Kč.

Tab. č. 1 Ceny reklamy na ČT 24

pondělí-neděle	cena	vteřiny	délkový koeficient	vteřiny	délkový koeficient
12:00-15:00	14 500 Kč	5	0,50	30	1,25
15:00-18:00	11 700 Kč	10	0,50	40	1,45
18:00-19:00	15 400 Kč	15	0,77	45	1,6
19:00-22:00	11 700 Kč	20	0,90	50	1,75
22:00-23:00	16 000 Kč	25	0,95	55	1,90
		30	1,00	60	2,00

Zdroj: http://www.media-master.cz/files/Ivca/ct24/ceny/CT24_cenik%202010_new.pdf

Dalšími možnostmi nepřímé podpory politických stran jsou daňové úlevy dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Daňové úlevy jsou poskytovány stranám na jejich podnikání. Od daně jsou také osvobozeny členské příspěvky členů strany nebo prostředky získané v rámci loterií a tombol.

2.2.2 Přímé způsoby financování

Přímé financování politických stran je známějším zdrojem příjmů stran. Lze rozlišit dva způsoby financování z veřejných rozpočtů: příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na úhradu volebních nákladů a příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na činnost strany a hnutí.

2.2.2.1 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na úhradu volebních nákladů

Příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na úhradu volebních nákladů se vyplácí stranám v roce, kdy se v republice konaly nějaké volby, např. do Poslanecké sněmovny ČR, do Evropského parlamentu. To znamená, že tento příspěvek je politickým stranám vyplácen nepravidelně, nemohou s ním počítat každý rok. Tento příspěvek má umožnit stranám účast ve volbách, protože volby, respektive předvolební kampaň je pro většinu stran finančně zatěžující a bez určitého vyrovnání nákladů na kampaň by mnoho stran zaniklo a mohlo by dojít k omezení demokracie v České republice.

Pro výplatu příspěvku musí politická strana splnit následující podmínky dle zákona 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky: účast ve volbách a ve volbách strana musí získat nejméně 1,5 % z celkového počtu platných hlasů. Pokud strana splní tuto podmínku, dostane za každý odevzdaný hlas 100 Kč, který je straně vyplacen ze státního rozpočtu.

V případě voleb do Evropského parlamentu strana musí dosáhnout hranice 1% všech platných odevzdaných hlasů, v případě splnění této podmínky dostane strana ze státního rozpočtu za jeden hlas 30 Kč.

V následující tabulce č. 2 je vidět výše příspěvku, který byl stranám vyplacen v roce 2006 po volbách do Poslanecké sněmovny ČR a v roce 2009 do Evropského parlamentu. V letech 2007 a 2008 se volby do Poslanecké sněmovny nebo Evropského parlamentu nekonaly. V obou případech největší příspěvek dostaly ODS a ČSSD, nejmenší potom Strana zelených.

Tab.č. 2 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na úhradu volebních nákladů (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
ODS	189 247 500	0	0	22 258 380
ČSSD	172 882 700	0	0	15 848 960
KSČM	68 532 800	0	0	10 037 310
KDU-ČSL	38 670 600	0	0	5 413 530
SZ	33 648 700	0	0	1 458 630

Zdroj: www.mfcr.cz

2.2.2.2 Příspěvek ze státního rozpočtu ČR na činnost strany a hnutí

Pravidelnějším zdrojem příjmů pro politické strany je příspěvek ze státního rozpočtu České republiky na činnost strany a hnutí, který je vyplácen každý rok, pokud strana splní podmínky dané zákonem 424/1991 Sb. Tento příspěvek složen ze dvou částí: příspěvek na činnost a příspěvek na mandát senátora, poslance nebo krajského zastupitele (včetně hl. města Prahy).

Příspěvek na činnost je straně vyplácen, pokud v posledních volbách do sněmovny získala alespoň 3 % všech platných hlasů. Základní částka příspěvku je 6 000 000 Kč při získání 3 % všech platných hlasů. Tento základ je dále navyšován o 200 000 Kč za každé dalších i započatých 0,1 % hlasů. Maximální výše příspěvku je omezena 5 % hlasů, kdy v korunách vyjádřeno může strana získat 10 000 000 Kč.

Příspěvek na činnost se propočítává zvlášť pro každé volební období. Ve volebním roce se příspěvek rozpočítává tak, že straně náleží jedna dvanáctina propočteného ročního příspěvku na činnost. V měsíci, ve kterém se konají volby, straně připadne ta část příspěvku na činnost, která je jí podle výsledku voleb spočítána a která je pro ní výhodnější.

Pokud se podíváme na výsledky voleb z roku 2006 je vidět, že hranice 3 % pro vyplacení příspěvku dosáhly pouze současné parlamentní strany (ODS, ČSSD, KSČM, KDU- ČSL, SZ). Jiné strany obdržely v celkovém součtu méně než 1 % platných hlasů s výjimkou strany

SNK Evropští demokraté (2 % hlasů). Podrobnější výsledky voleb 2006 jsou přiloženy v kapitole Přílohy (Příloha č. 1).

Tab. č. 3 Příspěvek na činnost stran ze státního rozpočtu (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
ODS	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
ČSSD	10 000 000	10 000 000	10 000 000	100 00 000
KSČM	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
KDU-ČSL	7 500 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
SZ	5 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000

Zdroj: www.mfcr.cz

Z údajů v tabulce č. 3 je patrné, že ve volebním roce 2006 Strana zelených obdržela ze státního rozpočtu pouze 5 000 000 Kč, protože při předcházejících volbách nedosáhla na hranici 3 %. KDU- ČSL byla již předchozí volební období v Poslanecké sněmovně v koalici s Uníí svobody, a proto její příspěvek je 7 500 000 Kč.

Příspěvek na mandát poslance je straně vyplácen pouze tehdy, jestliže strana ve volbách do Poslanecké sněmovny ČR získala nějaký mandát. Za jednoho poslance strana získá každý rok 900 000 Kč (celkový přehled příspěvků ukazuje Tab. č. 4). Příspěvek na mandát poslance se propočítává zvlášť pro každé volební období. Ve volebním roce je příspěvek rozpočítáván tak, že straně náleží jedna dvanáctina propočteného ročního příspěvku na činnost. V měsíci, ve kterém se konají volby, straně připadne ta část příspěvku na činnost, která je jí podle výsledku voleb spočítána a která je pro ní výhodnější.

Tab. č. 4 Příspěvek na mandát poslance (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
ODS	62 550 000	72 900 000	72 900 000	72 900 000
ČSSD	64 800 000	66 600 000	66 600 000	66 600 000
KSČM	30 150 000	23 400 000	23 400 000	23 400 000
KDU-ČSL	15 750 000	11 700 000	11 700 000	11 700 000
SZ	2 700 000	5 400 000	5 400 000	5 400 000

Zdroj: www.mfcr.cz

Příspěvek na mandát poslance je ve výši 900 000 Kč. Výše celkového příspěvku straně závisí od počtu senátorů v Senátu ČR. A pro volební rok platí stejné podmínky jako u příspěvku na mandát poslance.

Celkový přehled příspěvků na mandát senátora udává Tab. č. 5.

Tab. č. 5 Příspěvek na mandát senátora (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
ODS	33 525 000	36 900 000	36 000 000	31 500 000
ČSSD	7 425 000	11 400 000	15 300 000	26 100 000
KSČM	1 800 000	2 475 000	2 700 000	2 700 000
KDU-ČSL	11 700 000	9 000 000	8 550 000	6 300 000
SZ	900 000	900 000	900 000	900 000

Zdroj: www.mfcr.cz

Příspěvek na mandát krajského zastupitele (včetně zastupitele hlavního města Prahy) je straně vyplácen pouze v případě, že ve volbách do krajského zastupitelstva (nebo ve volbách do zastupitelstva hlavního města Prahy) získala alespoň jeden mandát. Výše každoročního příspěvku poté činí 250 000 Kč.

Podrobnější přehled podává Tab. č. 6.

Tab.č. 6 Příspěvek na mandát krajského zastupitele (v Kč)

	2006	2007	2008	2009
ODS	81 000 000	83 250 000	78 625 000	50 500 000
ČSSD	29 250 000	29 250 000	40 187 500	73 000 000
KSČM	41 166 667	40 750 000	37 958 333	30 000 000
KDU-ČSL	21 208 333	21 000 000	19 833 333	14 000 000
SZ	875 000	2 000 000	1 916 667	1 500 000

Zdroj: www.mfcr.cz

2.3 Soukromé financování

Politické strany nejsou závislé jen na příjmech z veřejných zdrojů, velkou část jejich rozpočtů tvoří příjmy ze soukromých zdrojů, mezi něž patří členské příspěvky, dary a dědictví, příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku, úroky z vkladů, příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst. 3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí a půjčky a úvěry.

2.3.1 Členské příspěvky

Strany mají právo vybírat od svých členů příspěvky na činnost strany. Výše příspěvku vždy záleží na stanovách strany, kolik budou chtít od svých členů vybrat. Výše příspěvku, respektive způsob jeho stanovení, by strana měla mít zapsán ve stanovách, kde by také mělo být uvedeno, jakým způsobem a v jakém termínu jsou členové povinni příspěvky zaplatit.

Obecně lze říci, že se strany snaží udržovat příspěvky na nízké úrovni. Podle zákona 424/1991 Sb. o politických stranách je nutné zaznamenat ve výroční zprávě jméno člena strany, který na členských příspěvcích přispěl více než 50 000 Kč za jeden rok.

Strana sice vybírá příspěvky od svých členů, ale v žádném případě tato částka nestačí na pokrytí nákladů strany, příspěvky tvoří menšinovou část příjmů strany (viz Tab. č. 7).

Tab. č. 7 Členské příspěvky (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	13 248 000	13 648 000	15 707 000
ČSSD	17 389 120	11 609 036	17 057 757
KSČM	29 043 864	26 712 993	26 111 493
KDU-ČSL	6 230 000	5 964 645	6 048 855
SZ	549 969	542 912	761 448

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Ze sledovaných stran zaznamenala pouze strana KDU- ČSL členské příspěvky vyšší než 50 000 Kč. V roce 2006 1 člen, v roce 2007 to byli 4 členové a v roce 2008 7 členů přispělo více jak 50 000 Kč své straně.

2.3.2 Dary a dědictví

Každý člověk starší 18 let nebo právnická osoba (až na výjimky) může politické straně darovat peněžní částku, která odpovídá jeho vůli podpořit určitou stranu. Dar musí dle zákona 424/ 1991 strana zaznamenat a vyplnit s dárce darovací poukázku, pokud je dar od jedné osoby za jeden kalendářní rok větší než 50 000 Kč, může strana dar přijmout pouze na základě darovací smlouvy.

Darovací poukázka musí samozřejmě mít určité náležitosti, aby se dary staly legálními. Poukázka musí obsahovat u fyzické osoby její jméno, příjmení, rodné číslo a adresu bydliště. Pokud je dárce právnická osoba, opět je nutné uvést jméno firmy nebo obchodní název, sídlo a identifikační číslo. Strana, která přijímá dar, musí uvést svůj název, sídlo, identifikační číslo a číslo účtu strany. Na poukázce musí být uvedena i hodnota daru a také podpisy dárce a příjemce daru.

Zákon také upravuje, od kterých subjektů strana nesmí přijmout dar, např. od státu, příspěvkové organizace, státních podniků, obecně prospěšných společností nebo od obcí či městských částí.

Strana může získat také určité finanční prostředky na základě dědictví, ale tento způsob získání financí je velmi ojedinělý. V rámci let, která jsou zpracovávána v této bakalářské

práci, byl tento způsob využit pouze u strany KSČM v letech 2006 a 2008, kdy v roce 2006 straně bylo odkázáno 199 491 Kč a v roce 2008 1 107 714 Kč.

Přehled příjmů z darů a dědictví uvádí Tab. č. 8.

Tab. č. 8 Dary a dědictví (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	103 185 000	18 040 000	75 205 000
ČSSD	75 571 877	23 425 987	38 151 689
KSČM	3 911 970	5 431 818	4 576 140
KDU-ČSL	11 358 000	3 549 866	9 201 024
SZ	2 303 953	843 806	2 003 930

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Nejvíce dárců má ve sledovaných letech ODS, v roce 2006 přes tři tisíce dárců. Nejštědřejšími dárči (v přepočtu na jednoho dárce) jsou ale dárči ČSSD, kdy v roce 2006 připadlo na jednoho dárce této straně dar ve výši 117 934, v dalších letech se sice tato částka o trochu snížila, ale i přes to zůstala nad sto tisíci korunami. Ostatní strany na částku na jednoho dárce vyšší než 100 000 Kč nedosáhly.

2.3.3 Příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku

Strany mají také možnost získat určité peněžní prostředky z pronájmu nebo prodeje svého majetku, ať již movitého či nemovitého (viz Tab. č. 9). Strany mají ve svém vlastnictví různé budovy, které mohou výhodně pronajímat, případně prodat. Např. ČSSD má ve svém vlastnictví mimo jiné Lidový dům v Praze, ze kterého část pronajímá.

Tab. č. 9 Příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	15 914 000	19 087 000	20 246 000
ČSSD	31 464 991	19 119 183	19 748 460
KSČM	25 286 273	23 138 662	30 037 394
KDU-ČSL	18 081 000	17 453 505	17 261 556
SZ	0	56 915	0

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Nejmenší příjmy z pronájmu má Strana zelených, která přiznala příjem z pronájmu pouze v roce 2007.

2.3.4 Úroky z vkladů

Politické strany mohou získat část svých příjmů z úroků z vkladů. Úroky se myslí úroky z vkladů, které mají strany uložené v bance, nebo úroky z poskytnutých půjček a úvěrů. Podrobnější přehled příjmů stran z úroků z vkladů je uveden v tabulce č. 10.

Tab. č. 10 Úroky z vkladů (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	859 000	4 695 000	4 050 000
ČSSD	129 846	175 280	98 676
KSČM	1 199 775	1 643 122	2 200 060
KDU-ČSL	133 000	148 179	171 346
SZ	18 765	20 713	41 904

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

2.3.5 Příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob

Politické strany se mohou účastnit podnikatelské činnosti jiných právnických osob, mohou samy založit obchodní společnost nebo družstvo, nebo se mohou stát společníkem již založené obchodní společnosti nebo družstva, pokud je jejich předmětem činnosti:

- provozování vydavatelství, tiskáren, nakladatelství, rozhlasového nebo televizního vysílání,
- propagační a publikační činnost,
- organizování kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí,
- výroba a prodej propagačních předmětů propagující danou politickou stranu, její činnost nebo program.

Přehled příjmů z účasti na podnikatelské činnosti je uveden v tabulce č. 11. Jak je zde vidět, politické strany tento způsob svého financování nevyužívají, pouze Strana zelených v roce 2008 přiznala příjem z účasti na podnikání jiných právnických osob ve výši 477 Kč, což je velmi malá částka ve srovnání s jinými příjmy, které zde již byly uvedeny.

Tab. č. 11 Příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	0	0	0
ČSSD	0	0	0
KSČM	0	0	0
KDU-ČSL	0	0	0
SZ	0	0	477

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

2.3.6 Příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí

Strana může získat také nějaké finanční příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí. V tabulce č. 12 jsou vidět jednotlivé finanční částky, které strany tímto způsobem získaly. Lze tvrdit, že příjmy získané tímto způsobem v porovnání s jinými lze považovat za nevýznamný zdroj financí pro stranu. Pouze ODS si dokázala takto vydělat přes 2 miliony korun, ale i přesto tato částka tvoří každý rok méně jak 1 % z jejích celkových příjmů a obdobné je to i u ostatních stran.

Tab. č. 12 Příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	2 498 000	2 247 000	2 704 000
ČSSD	675 323	405 956	436 451
KSČM	402 002	470 545	581 658
KDU-ČSL	973 000	1 097 771	727 212
SZ	154 408	175 651	225 285

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

2.3.7 Půjčky a úvěry

Politická strana má stejně jako každý jiná právnická osoba možnost si vzít půjčku od nějakého bankovního ústavu. V následující tabulce č. 13 je vidět, že některé strany KSČM a Strana zelených, tuto možnost ve sledovaných letech nevyužily vůbec nebo jen příležitostně. Jiné strany, ODS, ČSSD, KDU- ČSL tuto možnost získání dodatečných příjmů využily v každém ze sledovaných roků. Např. půjčka ČSSD v roce 2007 tvořila 35 % z jejích celkových příjmů, u KDU- ČSL v tomtéž roce dokonce 36 % celkových příjmů.

Tab. č. 13 Půjčky a úvěry politických stran (v Kč)

	2006	2007	2008
ODS	74 853 000	750 000	30 650 000
ČSSD	109 750 000	91 500 000	60 000 000
KSČM	0	0	0
KDU-ČSL	55 503 000	44 302 633	39 067 265
SZ	0	0	7 999 848

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

2.4 Náklady na financování stran z veřejných zdrojů ve vztahu ke státnímu rozpočtu

V této části budou porovnány náklady na financování stran z veřejných zdrojů ve vztahu ke státnímu rozpočtu. Třetí kapitola je věnována financování parlamentních politických stran, ve které je vidět, že všechny strany jsou do značné míry závislé na příspěvcích z veřejných zdrojů, resp. ze státního rozpočtu, proto je zajímavé se podívat, kolik procent z výdajů státního rozpočtu plyne do rozpočtu stran.

V následující tabulce č. 14 je možno porovnat výši příspěvku na financování politických stran ku výdajové stránce státního rozpočtu. Procentuální částka z výdajové stránky rozpočtu není až tak vysoká, činí max. 0, 1 %. Na druhou stranu je nutné dodat, že 1 miliarda korun v roce 2006 a půl miliardy v dalších letech jsou relativně velké částky.

Tab. č. 14 Náklady SR na financování politických stran (v Kč)

	2006	2007	2008
Příspěvek celkem	1 006 289 760	487 875 000	493 849 999
Výdaje SR (v mld.)	1 020,64	1 092,3	1 107,31
% ze SR	0,1	0,05	0,05

Zdroj: www.mfcr.cz

3 Financování parlamentních politických stran

V této kapitole budou s ohledem na výzkumnou otázku vyslovenou v úvodu práce rozebrány finance parlamentních stran především z hlediska příjmů z veřejných a ze soukromých zdrojů. Celá struktura příjmů stran je přiložena na konci práce v kapitole Přílohy (Příloha č. 2).

3.1 ODS

U Občanské demokratické strany tvoří příjmy z veřejných zdrojů ve sledovaných letech více jak 50% z celkových příjmů (viz. Tab. č. 15). Je trochu paradoxem, že strana s největším počtem dárců (viz. Tab. č. 16), je v tak velké míře závislá na příjmech ze státního rozpočtu.

Tab. č. 15 Struktura příjmů ODS

	2006	2007	2008
Veřejné zdroje (v Kč)	378 047 500	203 050 000	197 525 000
% z celkových příjmů	64	78	57
Soukromé zdroje (v Kč)	214 547 000	58 467 000	148 562 000
% z celkových příjmů	36	22	43

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Tab. č. 16 Počet dárců ODS a velikost daru od jednoho dárcce

	2006	2007	2008
Počet dárců	3192	1210	1952
Velikost daru od 1 dárcce (v Kč)	33 576	14 909	38 527

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Z hlediska vyrovnanosti rozpočtu politické strany (viz Tab. č. 17) je vidět, že strana byla schopna hospodařit s přebytkovým rozpočtem v letech 2006 a 2007. V roce 2008 byl rozpočet strany deficitní, schodek rozpočtu byl 195 083 000 Kč.

Tab. č. 17 Celkové příjmy a výdaje ODS (v Kč)

	2006	2007	2008
Celkové příjmy	592 595 000	261 517 000	346 087 000
Celkové výdaje	485 914 000	139 659 000	541 170 000
Přebytek/deficit	106 681 000	121 858 000	- 195 083 000

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

3.2 ČSSD

Česká strana sociálně demokratická ve svých příjmech také spoléhá ve velké míře na státní příspěvky (viz Tab. č. 18). V roce 2006 tvořily příjmy ze státního rozpočtu 55 % celkových příjmů, v dalších sledovaných letech sice podíl státních příspěvků klesl, ale pořád zůstal nad 40 %.

Tab. č. 18 Struktura příjmů ČSSD

	2006	2007	2008
Veřejné zdroje (v Kč)	284 657 700	117 250 000	132 087 500
% z celkových příjmů	55	44	49
Soukromé zdroje (v Kč)	234 981 157	146 235 442	135 493 033
% z celkových příjmů	45	56	51

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Strana sice v počtu dárců patří ke straně s menším počtem dárců oproti ODS, ale dárci ČSSD jsou nejštědřejšími dárci, kteří ve sledovaných letech přispěli straně příspěvkem přes 100 000 Kč na jednoho dárce (viz Tab. č. 19).

Tab. č. 19 Počet dárců ČSSD a velikost daru od jednoho dárce

	2006	2007	2008
Počet dárců	432	205	344
Velikost daru od 1 dárce (v Kč)	174 934	114 273	110 906

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

V tabulce č. 20 lze porovnat celkové příjmy a výdaje strany. Jak je možno vidět strana pouze v roce 2008 hospodařila s přebytkovým rozpočtem, v ostatních letech byl rozpočet deficitní, v roce 2007 skoro o 150 000 000 Kč.

Tab. č. 20 Celkové příjmy a výdaje ČSSD (v Kč)

	2006	2007	2008
Celkové příjmy	519 638 857	263 485 442	267 580 533
Celkové výdaje	453 367 523	117 330 191	273 031 059
Přebytek/deficit	66 271 334	146 155 251	- 54 505 526

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

3.3 KSČM

Komunistická strana Čech a Moravy je stranou, která také jako ostatní spoléhá ve velké míře na státní příspěvky (viz Tab. č. 21). Ve sledovaných letech příjmy z veřejných zdrojů (státního rozpočtu) tvořily více jak 50 % příjmů strany, v roce voleb 2006, tvořily příjmy z veřejných zdrojů dokonce 72 %.

Tab. č. 21 Struktura příjmů KSČM

	2006	2007	2008
Veřejné zdroje (v Kč)	151 649 467	76 625 000	75 058 333
% z celkových příjmů	72	57	54
Soukromé zdroje (v Kč)	59 843 884	57 397 140	63 506 745
% z celkových příjmů	28	43	46

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

KSČM patří ke stranám s menším počtem dárců. I když strana má malý počet dárců, jak je možno vidět v tabulce č. 22, její dárci jsou relativně štedří, na jednoho dárce připadalo v roce 2008 více jak 55 000 Kč, předcházejících letech byla částka připadající na jednoho dárce sice o trochu nižší. Ale i v těchto letech strana patřila ke stranám se štedřými dárci.

Tab. č. 22 Počet dárců KSČM a velikost daru od jednoho dárce

	2006	2007	2008
Počet dárců	117	115	83
Velikost daru od 1 dárce (v Kč)	33 436	47 233	55 134

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

V následující tabulce č. 23 je možno porovnat celkové příjmy a výdaje strany. Z tabulky je patrné, že strana ve sledovaných letech vždy hospodařila s deficitním rozpočtem, v roce 2008 byl deficit rozpočtu skoro 60 000 000 Kč.

Tab. č. 23 Celkové příjmy a výdaje KSČM (v Kč)

	2006	2007	2008
Celkové příjmy	211 493 351	134 022 140	138 565 078
Celkové výdaje	259 609 996	140 480 668	199 518 406
Přebytek/deficit	- 48 116 645	- 6 458 528	- 60 953 328

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

3.4 KDU– ČSL

KDU– ČSL je ve svých příjmech také ve velké míře závislá na veřejných zdrojích (viz. Tab. č. 24), v roce 2006 bylo 51 % příjmů z veřejných zdrojů, v dalších letech se podíl snížil, ale i přes toto snížení zůstává nad 40 % z celkových příjmů.

Tab. č. 24 Struktura příjmů KDU– ČSL

	2006	2007	2008
Veřejné zdroje (v Kč)	94 828 600	51 700 000	50 083 333
% z celkových příjmů	51	42	41
Soukromé zdroje (v Kč)	92 278 000	72 516 599	72 477 258
% z celkových příjmů	49	58	59

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Strana KDU– ČSL patří ke straně, která má sice velký počet dárců, ale její dárci nejsou moc štědrí. Ze sledovaných stran je částka přepočítaná na jednoho dárce jednou z nejmenších (viz Tab. č. 25).

Tab. č. 25 Počet dárců KDU– ČSL a velikost daru od jednoho dárce

	2006	2007	2008
Počet dárců	377	234	330
Velikost daru od 1 dárce (v Kč)	30 127	15 170	27 882

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Rozpočet této strany, jako jediné ve sledovaných letech, je vždy přebytkový (viz Tab. č. 26). Největší přebytek měla strana v roce 2007, kdy hodnota přebytku rozpočtu strany dosáhla necelých 65 000 000 Kč.

Tab. č. 26 Celkové příjmy a výdaje KDU– ČSL (v Kč)

	2006	2007	2008
Celkové příjmy	187 425 000	124 331 421	122 666 234
Celkové výdaje	136 448 000	59 432 551	95 105 698
Přebytek/deficit	50 977 000	64 898 870	27 560 536

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

3.5 Strana zelených

Strana zelených byla ve svém financování, především v letech 2006 a 2007, zcela závislá na výši příspěvku z veřejných zdrojů (viz Tab. č. 27). V roce 2006 byl podíl příspěvku z veřejných zdrojů 94 %, v následujícím roce 92 %. V roce 2008 sice podíl příjmů z veřejných zdrojů klesl, ale i tak zůstal poměrně vysoký, 62 %.

Tab. č. 27 Struktura příjmů SZ

	2006	2007	2008
Veřejné zdroje (v Kč)	44 407 033	18 300 000	18 216 667
% z celkových příjmů	94	92	62
Soukromé zdroje (v Kč)	3 027 095	1 639 997	11 032 892
% z celkových příjmů	6	8	38

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Strana zelených je strana s nejmenším počtem dárců ve sledovaných letech (viz Tab. č. 28), v roce 2006 bylo dárců pouze 25, ale i přes to připadá po přepočítání na jednoho dárce 92 000 Kč, což je poměrně velká suma na jednoho dárce. V dalších letech se suma připadající na jednoho dárce velmi snížila, v roce 2007 skoro 14 000 Kč a v roce 2008 25 000 Kč.

Tab. č. 28 Počet dárců SZ a velikost daru od jednoho dárce

	2006	2007	2008
Počet dárců	25	61	78
Velikost daru od 1 dárce (v Kč)	92 158	13 833	25 691

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

Rozpočet zelených byl v letech 2006 a 2007 přebytkový, v roce 2006 byl přebytek rozpočtu skoro 16 000 000 Kč, v roce 2007 potom 3 000 000 Kč. V roce 2008 se ale rozpočet stal deficitním, deficit skoro 5 000 000 Kč, podrobněji viz Tab. č. 29.

Tab. č. 29 Celkové příjmy a výdaje SZ (v Kč)

	2006	2007	2008
Celkové příjmy	47 434 128	19 939 997	29 249 559
Celkové výdaje	31 516 179	16 058 818	34 511 107
Přebytek/deficit	15 917 949	3 881 179	- 5 261 548

Zdroj: Výroční finanční zprávy jednotlivých stran

4 Kontrola financování

Financování politických strana podléhá určitým podmínkám, které jsou dány zákonem o politických stranách. Kontrolní funkci má v České republice Poslanecká sněmovna ČR, do roku 1995 kontroloval finance politických stran Nejvyšší kontrolní úřad.

Kontrola financování je založena na povinnosti stran odevzdat do 1. dubna do Poslanecké sněmovny ČR výroční finanční zprávu, která dle zákona musí mít určité náležitosti.

Náležitosti výroční finanční zprávy jsou:

- roční účetní výkazy podle zvláštních předpisů,
- zpráva auditora o ověření roční účetní uzávěrky s výrokem bez výhrad,
- přehled o celkových příjmech v členění dle zákona 424/ 1991 a o výdajích v členění na provozní a mzdové výdaje, výdaje na daně a poplatky a výdaje na volby,
- přehled o darech a dárcích s uvedením hodnoty peněžitého daru, v případě, že je dárcem fyzická osoba, je nutné uvést jméno a příjmení dárce, rodné číslo a adresu, v případě že dar poskytne právnická osoba, strana musí uvést název právnické osoby, sídlo a její identifikační číslo,
- přehled o hodnotě získaného majetku dědictvím.

Výroční finanční zpráva by měla být veřejně přístupná v Kanceláři Poslanecké sněmovně od roku 1995, před tímto rokem byly veřejné pouze ty zprávy, které měly nějaké nedostatky, na které upozornil Nejvyšší kontrolní úřad (Pelikánová, 2006). Dnešní situace je už jiná, na základě novely č. 322/ 1996 Sb. zákona o politických stranách došlo k tomu, že finanční zprávy musí být veřejně přístupné v Kanceláři Poslanecké sněmovny ČR pro veřejnost, která má právo do nich nahlédnout, vypisovat si údaje či si pořídit kopii těchto zpráv.

Některé strany mají také své výroční zprávy přístupné pro své voliče či zájemce na internetu, např. KDU– ČSL, Strana zelených. Jiné strany na svých webových stránkách zveřejňují pouze některé údaje, které se týkají jejich financování, to činí ODS, která na svých stránkách uvádí finance získané z veřejných rozpočtů a dále celkovou částku darovanou od dárců a jejich počet. Zveřejnění údajů na internetu je velmi dobré pro pověst strany, která takto může dát najevo svým voličům, že nemá co skrývat a že její financování je legální, bez podezřelých zdrojů příjmů. Naopak strana, která na svých stránkách v dnešní době internetu nemá ani zmínku o svém financování, vyvolává určité pochybnosti o jejím financování. Možná jsou tyto pochybnosti plané, ale mohou u některých lidí vznikat.

Také kontrola financování politických stran je dnes značná hlavně ze strany médií. Média upozorňují na neobvyklé příjmy politických stran, také po zveřejnění nových výročních zpráv novináři provádějí srovnání jednotlivých stran z hlediska jejich příjmů. Většinou se zaměřují pouze na strany, které mají své zástupce v Senátu nebo v Poslanecké sněmovně nebo se zaměřují na strany, jejichž financování je nějakým způsobem podezřelé, např. příliš velké dary od jednoho dárce.

ZÁVĚR

Politické strany jsou důležitým subjektem na politické scéně, fungují jako určitá záruka demokracie. Prostřednictvím politických stran se mohou i občané zapojovat do politiky a veřejného života a ovlivňovat ho podle svých názorů.

Cílem práce bylo představit problematiku financování politických stran, jednotlivých způsobů jejich financování a poukázat na podíl příjmů ve formě státního příspěvku v rozpočtech stran.

Velký prostor byl věnován různým formám státního podpory politických stran, která má formu přímé a nepřímé podpory. Nepřímá podpora je straně poskytnuta např. slevou na dani z příjmu, poskytnutím vysílacího času v České televizi před volbami.

Přímá podpora politických stran je mezi veřejností více známá. Bylo prokázáno, že většina stran je ve velké míře závislá na výši státního příspěvku, který tvoří ve většině případů více jak 50 % celkových příjmů strany.

Je možné si klást otázku, zda systém financování politických stran je spravedlivý. Ze zjištěných údajů do určité míry vyplývá, že tento systém financování zvýhodňuje především velké strany. Pro malé strany je těžké dosáhnout na nějakou formu státní podpory, většinou dosáhnout pouze na příspěvek na mandát krajského zastupitele, případně příspěvek na mandát senátora. Na druhou stranu financování ze státního rozpočtu by mělo zajistit nezávislost na potřebě získání financí od sponzorů a tedy by nemělo docházet ke spekulacím o protislužbě mezi politickou stranou a sponzorem.

Politické strany mají dostatek možností získat finanční prostředky ze soukromých zdrojů. Bohužel, soukromé financování přináší mnoho dalších otázek, většina parlamentních stran již měla problémy s dárci a jejich dary, v devadesátých letech se objevily různé finanční skandály. V současné době média často spekulují, zda mezi přidělením státní zakázky a finančním darem, případně půjčkou, některé straně není souvislost. Zatím zůstává pouze u spekulací.

Z bakalářské práce vyplývá, že strany by se měly snažit zajistit si finanční prostředky především vlastním úsilím, od svých členů a příznivců. Pokud by si strany byly schopny zajistit finanční prostředky vlastním úsilím, měly by všechny strany stejné podmínky a je možné, že by se i menší strany mohly více prosazovat na české politické scéně a více ovlivňovat veřejný život.

Lze konstatovat, že takto nastavený systém zvýhodňuje strany, které jsou zastoupené v Parlamentu ČR a že malé strany mají problémy dosáhnout na státní příspěvky a získat nové příznivce. Jejich rozpočty jsou malé, tvořené především příjmy ze soukromých zdrojů, které jim neumožňují před volbami zorganizovat velkou předvolební kampaň na představení svého volebního programu a získání tak nových příznivců a především voličů.

Literatura

1. ADAMOVIČ, K., et al. *Politologický slovník*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2001. 293 s. ISBN 80-7179-469-4.
2. ADAMOVIČ, K., KRÍŽKOVSKÝ, L. *Základy politologie*. 2. dopl. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. 379 s. ISBN 80-7179-870-3.
3. CABADA, L., KUBÁT, M. *Úvod do studia politické vědy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 455 s. ISBN 978-80-7380-076-5.
4. DUVERGER, M. *Political Parties. Their Organization and Activity in the Modern State*. 1. vyd., London: Methuen & Co., 1959. 439 s. ISBN 000184999.
5. FIALA, P., MAREŠ, M., SOKOL, P. *Eurostrany: politické strany na evropské úrovni*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2007. 269 s. ISBN 978-80-87029-05-3.
6. HEYWOOD, A. *Politologie*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 573 s. ISBN 978-80-7380-115-1.
7. KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. 1. vyd. Praha: Professional publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.
8. MALÍŘ, J., MAREK, P. a kol. *Politické strany: Vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu 1861- 2004*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2005. 1827 s. ISBN 80- 7239-10- 1.
9. NOVÁK, M. *Systémy politických stran: úvod do jejich srovnávacího studia*. 1. vyd. Praha: Slon, 1997. 275 s. ISBN 80-85850-22-2.
10. OUTLÝ, J. *Strany a stát, volby a finance: vybrané aspekty primárních voleb a financování politických stran*. 1. vyd. Olomouc: Periplum, 2003. 132 s. ISBN 80-86624-12-9.
11. OUTLÝ, J. *Financování politických stran státem. Poznámky k českému modelu*. Acta

Universitatis Palackianaie Olomucensis, Facultas Philosophica Politologica1. [online]. 2003
[cit. 2010-02-02]

Dostupné z <<http://publib.upol.cz/~obd/fulltext/Politologica1/Politologica8.pdf>>.

11. PAVLÍK, M., ROSENMAYER, T. *Ekonomické výsledky politických stran a hnutí v roce 2003*. 1. vyd. Brno: CVNS. 20 s. ISBN 80- 239- 2420- 3.

12. PELIKÁNOVÁ, J. *Financování politických stran v ČR a v zahraničí*. Brno, 2006. 109 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

13. ŘÍCHOVÁ, B. *Úvod do současné politologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 208 s. ISBN 80-7178-628-4.

14. SARTORI, G. *Strany a stranické systémy: schéma pro analýzu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. 466 s. ISBN 80-7325-062-4.

15. ŠIMÍČEK, V., et al. *Financování politických stran v České republice*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998. 94 s. ISBN 80-210-1811-9.

16. VODIČKA, K., CABADA, L.. *Politický systém České republiky*. 1. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2007. 374 s. ISBN 978-80-7367-337-6.

17. ŽALOUDEK, K. *Encyklopedie politiky*. 1. vyd. Praha: Libri, 1996. 511 s. ISBN 80-85983-11-7.

18. Výroční finanční zprávy jednotlivých politických stran z let 2006, 2007, 2008 a

Zákony:

19. Zákon 1/ 1993 Sb. Ústava ČR

20. Zákon 2/ 1993 Sb. Listina základních práv a svobod

21. Zákon č. 424/ 1991 Sb. o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů

22. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů , ve znění pozdějších předpisů

23. Zákon č. 247/1995 Sb. o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů

Webové stránky:

24. www.ods.cz

25. www.cssd.cz

26. www.zeleni.cz

27. www.kscm.cz

28. www.kdu.cz

29. http://www.media-master.cz/files/Ivca/ct24/ceny/CT24_cenik%202010_new.pdf

30. http://www.media-master.cz/files/Martin/Ceniky/02_10_CT1.pdf

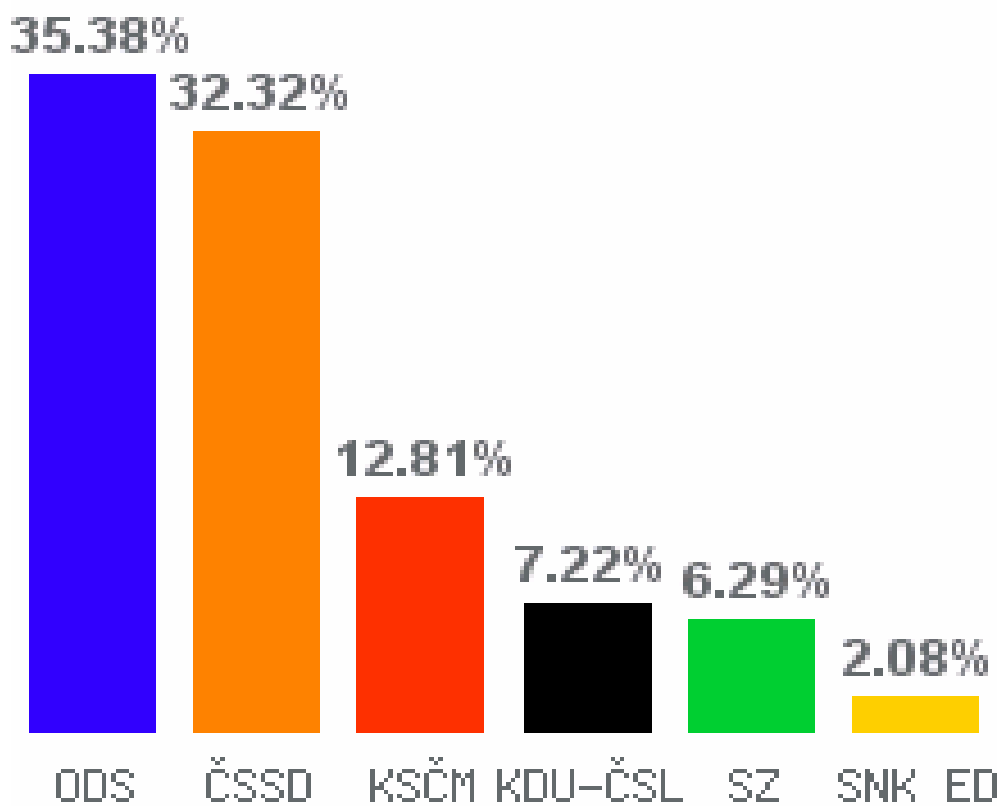
31. www.mfcr.cz

32. www.mvcr.cz

Přílohy

Příloha č. 1

Výsledky voleb 2006 do Poslanecké sněmovny ČR

Příloha č. 2**Struktura příjmů a výdajů parlamentních politických stran****ODS**

	2006	2007	2008
státní příspěvek na úhradu volebních nákladů	189 247 500	0	0
státní příspěvek na činnost	188 800 000	203 050 000	197 525 000
členské příspěvky	13 248 000	13 648 000	15 707 000
dary a dědictví	107 175 000	18 040 000	75 205 000
příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	15 914 000	19 087 000	20 246 000
úroky z vkladů	859 000	4 695 000	4 050 000
příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst.3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0	0	0
příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí	2 498 000	2 247 000	2 704 000
půjčky a úvěry	74 853 000	750 000	30 650 000
příjmy- celkem	592 595 000	261 517 000	346 087 000
výdaje- celkem	485 914 000	139 659 000	541 170 000

ČSSD

	2006	2007	2008
státní příspěvek na úhradu volebních nákladů	172 882 700	0	0
státní příspěvek na činnost	111 775 000	117 250 000	132 087 500
členské příspěvky	17 389 120	11 609 036	17 057 757
dary a dědictví	75 571 877	23 425 987	38 151 689
příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	31 464 991	19 119 183	19 748 460
úroky z vkladů	129 846	175 280	98 676
příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst.3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0	0	0
příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí	675 323	405 956	436 451
půjčky a úvěry	109 750 000	91 500 000	60 000 000
příjmy- celkem	519 638 857	263 485 442	267 580 533
výdaje- celkem	453 367 523	117 330 191	273 031 059

KSČM

	2006	2007	2008
státní příspěvek na úhradu volebních nákladů	68 532 800	0	0
státní příspěvek na činnost	83 116 667	76 625 000	75 058 333
členské příspěvky	29 043 864	26 712 993	26 111 493
dary a dědictví	3 911 970	5 431 818	4 576 140
příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	25 286 273	23 138 662	30 037 394
úroky z vkladů	1 199 775	1 643 122	2 200 060
příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst.3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0	0	0
příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí	402 002	470 545	581 658
půjčky a úvěry	0	0	0
příjmy- celkem	211 493 351	134 022 140	138 565 078
výdaje- celkem	259 609 996	140 480 668	199 518 406

KDU- ČSL

	2006	2007	2008
státní příspěvek na úhradu volebních nákladů	38 670 600	0	0
státní příspěvek na činnost	56 158 000	51 700 000	50 083 333
členské příspěvky	6 230 000	5 964 645	6 048 855
dary a dědictví	11 358 000	3 549 866	9 201 024
příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	18 081 000	17 453 505	17 261 556
úroky z vkladů	133 000	148 179	171 346
příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst.3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0	0	0
příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí	973 000	1 097 771	727 212
půjčky a úvěry	55 503 000	44 302 633	39 067 265
příjmy- celkem	187 425 000	124 331 421	122 666 234
výdaje- celkem	136 448 000	59 432 551	95 105 698

SZ

	2006	2007	2008
státní příspěvek na úhradu volebních nákladů	33 648 700	0	0
státní příspěvek na činnost	10 758 333	18 300 000	18 216 667
členské příspěvky	549 969	542 912	761 448
dary a dědictví	2 303 953	843 806	2 003 930
příjmy z pronájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku	0	56 915	0
úroky z vkladů	18 765	20 713	41 904
příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob podle § 17 odst.3 zák. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	0	0	477
příjmy z pořádání tombol, kulturních, společenských, sportovních, rekreačních, vzdělávacích a politických akcí	154 408	175 651	225 285
půjčky a úvěry	0	0	7 999 848
příjmy- celkem	47 434 128	19 939 997	29 249 559
výdaje- celkem	31 516 179	16 058 818	34 511 107